

สะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 กับการเป็นสะพานเชื่อมความสัมพันธ์ทางประเพณีและวัฒนธรรม*

โดย นายวาทัญญู ใจบริสุทธิ์ นางสาวอำพา แก้วกำกั และนายชวพล ช้างกลาง นักวิจัยสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

การพัฒนาพื้นที่มุกดาหาร-สะหวันนะเขต ภายใต้กรอบความร่วมมือ GMS โดยมีเส้นทางหมายเลข 9 อันเป็นส่วนหนึ่งของแนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) พาดผ่านและเชื่อมโยงพื้นที่ทั้งสองด้วยสะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 ซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่าเมื่อมีการพัฒนาและความทันสมัยเกิดขึ้น ก็ย่อมที่จะส่งผลทั้งในแง่ผลประโยชน์และผลกระทบต่อพื้นที่ซึ่งถูกกระทำโดยโครงการการพัฒนา

จากการลงพื้นที่ชุมชนมุกดาหาร-สะหวันนะเขต คณะผู้วิจัยได้พบว่าผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในภาพรวมของชุมชนมุกดาหาร-สะหวันนะเขตก็ดีขึ้นโดยลำดับ นับตั้งแต่สะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 ได้เปิดใช้ ในส่วนของผลกระทบนั้น สะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 ได้ทำให้เกิดกาลสินสะหวันเวกัส ผังสะหวันนะเขต ส่งผลให้ปัญหาอาชญาในพื้นที่ชุมชนทั้งสองเพิ่มขึ้นจากเดิมเป็นอย่างมาก ก่อปรกกับการเกิดศูนย์การค้าบริเวณเชิงสะพานมิตรภาพฝั่งมุกดาหาร ก็ได้ทำให้ร้านค้ารายย่อยในตัวเมืองมุกดาหารต่างก็ประสบกับปัญหาในการแข่งขัน ในขณะที่ตลาดสินค้าปลอดภาษีฝั่งสะหวันนะเขตก็ได้รับผลกระทบ ทำให้ร้านค้าต่างๆ มียอดขายลดลง ตลอดจนจนสภาพความเป็นเมืองที่เป็นผลิตผลของการพัฒนา ก็ยังได้ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมในหลากหลายรูปแบบบนพื้นที่มุกดาหาร-สะหวันนะเขต

แต่สำหรับการเกิดขึ้นของสะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 กลับทำให้ความสัมพันธ์ทางประเพณีและวัฒนธรรม ตลอดจนความสัมพันธ์เชิงเครือญาติของชุมชนมุกดาหาร-สะหวันนะเขต มีความกระชับแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ด้วยเหตุที่ว่าสะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 ได้อำนวยให้ชาวบ้านทั้งสองฝั่งโขงไปมาหาสู่กันได้โดยสะดวก ส่งผลให้ความถี่ในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเครือญาติทั้งสองฝั่งโขงมีเพิ่มสูงขึ้น ตลอดจนจนสะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 ยังได้ทำให้การร่วมกิจกรรมทางประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนทั้งสองมีอุปสรรคด้านการเดินทางที่ลดลง ดังจะเห็นได้จากการข้ามฝั่งไปร่วมประเพณีงานบุญแจกข้าวซึ่งเป็นงานบ้านที่ผูกคลไหลแก่ผู้ตาย ที่ชุมชนมุกดาหาร-สะหวันนะเขตต่างก็ยึดถือร่วมกันมาอย่างยาวนาน โดยประเพณีบุญแจกข้าวนี้มีความสำคัญเป็นอย่างต่อชุมชนทั้งสอง ถึงแม้ลูกหลานย้ายถิ่นฐานหรือไปประกอบอาชีพอยู่ที่ใด ก็ต้องกลับมาเพื่อร่วมพิธีกรรมดังกล่าวแม้ว่าจะอยู่ห่างไกลจากบ้านเกิดสักเพียงใดก็ตาม การมีสะพานเชื่อมชุมชนมุกดาหาร-สะหวันนะเขตก็ทำให้เครือญาติสองฝั่งโขงไปร่วมประเพณีดังกล่าวด้วยความสะดวกยิ่งขึ้น

ส่วนประเพณีบุญส่งเรือ ซึ่งเป็นการแข่งเรือระหว่างชาวมุกดาหารกับชาวสะหวันนะเขตที่มีการจัดร่วมกันมาอย่างยาวนาน โดยในวันที่จัดงานด้านข้ามแม่น้ำโขงจะปิดด่านประมาณเที่ยงคืน ยิ่งไปกว่านั้นด้วยความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นระหว่างชาวมุกดาหารกับสะหวันนะเขต การไปมาหาสู่ระหว่างทั้งสองชุมชน จึงไม่จำเป็นที่จะต้องใช้ออกสาร เพียงแต่อาจจะต้องลงรายชื่อและแจ้งจำนวนคน ในสมุดที่มีผู้ใหญ่บ้านหรือเจ้าหน้าที่ของทางราชการเป็นคนดูแล โดยไม่ต้องผ่านด่านของทางการสำหรับการเดินทางระหว่างไทย-ลาวแสดงให้เห็นถึงสายสัมพันธ์ของชุมชนทั้งสองที่เหนือกว่ากฎเกณฑ์และเขตแดนตามแบบรัฐชาติสมัยใหม่ โดยหลังจากการมีสะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 ทำให้ผู้เข้าร่วมในประเพณีบุญส่งเรือทั้งสองฝั่งโขงสามารถเดินทางข้ามแดน (แบบเขตแดนตามแบบรัฐชาติสมัยใหม่) ได้ทั้งทางรถยนต์และเดินทางทางเรือตามแบบดั้งเดิม

นอกจากนี้ประเพณีและวัฒนธรรมร่วมอื่นๆ ของชุมชนมุกดาหารและสะหวันนะเขต ไม่ว่าจะเป็น ประเพณีฮีตสิบสอง ประเพณีมัสการพระธาตุอิงฮัง ประเพณีผูกเสี่ยว ฯลฯ ภายหลังจากการมีสะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 ก็ได้ทำให้เครือญาติสองฝั่งโขงสามารถเข้าร่วมประเพณีและวัฒนธรรมดังกล่าวได้โดยสะดวกยิ่งขึ้น

หากจะกล่าวว่ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนมุกดาหารและสะหวันนะเขต เป็นเครื่องธำรงความเป็นเครือญาติของทั้งสองชุมชนเอาไว้อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนทำหน้าที่ในการส่งเสริมความเข้าใจและสร้างความสมัครสมานสามัคคีของชุมชนทั้งสองได้อย่างเสมอมา สะพานมิตรภาพแห่งที่สองก็เป็นสะพานแห่งการเชื่อมโยงและกระชับความสัมพันธ์ทางประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนมุกดาหาร-สะหวันนะเขตเช่นกัน

บทความสะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 กับการเป็นสะพานเชื่อมความสัมพันธ์ทางประเพณีและวัฒนธรรม เป็นการนำองค์ความรู้จากรายงานการวิจัยมุกดาหาร-สะหวันนะเขตกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ระยะที่ 2 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนมุกดาหาร-สะหวันนะเขต) มาสังเคราะห์เป็นบทความในเชิงการบูรณาการทั้งทางด้านบริการวิชาการ ภายใต้อาณาจักรบทความเพื่อเผยแพร่ให้เห็นถึงความสำคัญต่อการทำนุบำรุงประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนเครือญาติสองฝั่งโขง เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ทางประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนทั้งสองหลังจากการมีสะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 ตลอดจนเพื่อวัตถุประสงค์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แก่ผู้ที่มีความสนใจในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 ที่มีความเกี่ยวข้องกับประเพณีและวัฒนธรรมร่วมของชุมชนมุกดาหาร-สะหวันนะเขต

*สังเคราะห์จากรายงานการวิจัยมุกดาหาร-สะหวันนะเขตกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (ระยะที่ 2 การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของชุมชนมุกดาหาร-สะหวันนะเขต) ภายใต้โครงการมหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ

ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.กิตติ ประเสริฐสุข บรรณาธิการ : รศ.ดร.เกรียงไกร เตชกานนท์ อ.อภินันท์ พงษ์เมธากุล รองบรรณาธิการ : นางจารุภรณ์ วงศ์บัณฑิต กองบรรณาธิการ : นายสิทธิชัย พันเศษ นายวชิระ รอดรอย นางสาวยุพิน คล้ายมนต์ นางธนฉัตร ฐปสม นายสุทิน สายสงวน นางเนตรนภาภรณ์ เท็ชรผึ้ง นางสาวอาภากรัศมี ณะฉวี นายวาทัญญู ใจบริสุทธิ์ นางสาวอำพา แก้วกำกั นายชวพล ช้างกลาง วารินทร์ นายชวพล ช้างกลาง

จัดทำโดย
สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต
อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี 12121
โทร. 0-2564-5000-3
http://www.asia.tu.ac.th
Email: prasiasia.tu@gmail.com

กรุณาส่ง

1. บทความวิจัย

2. บทความพิเศษ

3. บทความวิชาการ

4. บทความวิจัย

5. บทความพิเศษ

6. บทความวิชาการ

7. บทความวิจัย

8. บทความพิเศษ

9. บทความวิชาการ

10. บทความวิจัย

11. บทความพิเศษ

12. บทความวิชาการ

13. บทความวิจัย

14. บทความพิเศษ

15. บทความวิชาการ

16. บทความวิจัย

17. บทความพิเศษ

18. บทความวิชาการ

19. บทความวิจัย

20. บทความพิเศษ

21. บทความวิชาการ

22. บทความวิจัย

23. บทความพิเศษ

24. บทความวิชาการ

25. บทความวิจัย

26. บทความพิเศษ

27. บทความวิชาการ

28. บทความวิจัย

29. บทความพิเศษ

30. บทความวิชาการ

31. บทความวิจัย

32. บทความพิเศษ

33. บทความวิชาการ

34. บทความวิจัย

35. บทความพิเศษ

36. บทความวิชาการ

37. บทความวิจัย

38. บทความพิเศษ

39. บทความวิชาการ

40. บทความวิจัย

41. บทความพิเศษ

42. บทความวิชาการ

43. บทความวิจัย

44. บทความพิเศษ

45. บทความวิชาการ

46. บทความวิจัย

47. บทความพิเศษ

48. บทความวิชาการ

49. บทความวิจัย

50. บทความพิเศษ

51. บทความวิชาการ

52. บทความวิจัย

53. บทความพิเศษ

54. บทความวิชาการ

55. บทความวิจัย

56. บทความพิเศษ

57. บทความวิชาการ

58. บทความวิจัย

59. บทความพิเศษ

60. บทความวิชาการ

61. บทความวิจัย

62. บทความพิเศษ

63. บทความวิชาการ

64. บทความวิจัย

65. บทความพิเศษ

66. บทความวิชาการ

67. บทความวิจัย

68. บทความพิเศษ

69. บทความวิชาการ

70. บทความวิจัย

71. บทความพิเศษ

72. บทความวิชาการ

73. บทความวิจัย

74. บทความพิเศษ

75. บทความวิชาการ

76. บทความวิจัย

77. บทความพิเศษ

78. บทความวิชาการ

79. บทความวิจัย

80. บทความพิเศษ

81. บทความวิชาการ

82. บทความวิจัย

83. บทความพิเศษ

84. บทความวิชาการ

85. บทความวิจัย

86. บทความพิเศษ

87. บทความวิชาการ

88. บทความวิจัย

89. บทความพิเศษ

90. บทความวิชาการ

91. บทความวิจัย

92. บทความพิเศษ

93. บทความวิชาการ

94. บทความวิจัย

95. บทความพิเศษ

96. บทความวิชาการ

97. บทความวิจัย

98. บทความพิเศษ

99. บทความวิชาการ

100. บทความวิจัย

101. บทความพิเศษ

102. บทความวิชาการ

103. บทความวิจัย

104. บทความพิเศษ

105. บทความวิชาการ

106. บทความวิจัย

107. บทความพิเศษ

108. บทความวิชาการ

109. บทความวิจัย

110. บทความพิเศษ

111. บทความวิชาการ

112. บทความวิจัย

113. บทความพิเศษ

114. บทความวิชาการ

115. บทความวิจัย

116. บทความพิเศษ

117. บทความวิชาการ

118. บทความวิจัย

119. บทความพิเศษ

120. บทความวิชาการ

121. บทความวิจัย

122. บทความพิเศษ

123. บทความวิชาการ

124. บทความวิจัย

125. บทความพิเศษ

126. บทความวิชาการ

127. บทความวิจัย

128. บทความพิเศษ

129. บทความวิชาการ

130. บทความวิจัย

131. บทความพิเศษ

132. บทความวิชาการ

133. บทความวิจัย

134. บทความพิเศษ

135. บทความวิชาการ

136. บทความวิจัย

137. บทความพิเศษ

138. บทความวิชาการ

139. บทความวิจัย

140. บทความพิเศษ

141. บทความวิชาการ

142. บทความวิจัย

143. บทความพิเศษ

144. บทความวิชาการ

145. บทความวิจัย

146. บทความพิเศษ

147. บทความวิชาการ

148. บทความวิจัย

149. บทความพิเศษ

150. บทความวิชาการ

151. บทความวิจัย

152. บทความพิเศษ

153. บทความวิชาการ

154. บทความวิจัย

155. บทความพิเศษ

156. บทความวิชาการ

157. บทความวิจัย

158. บทความพิเศษ

159. บทความวิชาการ

160. บทความวิจัย

161. บทความพิเศษ

162. บทความวิชาการ

163. บทความวิจัย

164. บทความพิเศษ

165. บทความวิชาการ

166. บทความวิจัย

167. บทความพิเศษ

168. บทความวิชาการ

169. บทความวิจัย

170. บทความพิเศษ

171. บทความวิชาการ

172. บทความวิจัย

173. บทความพิเศษ

174. บทความวิชาการ

175. บทความวิจัย

176. บทความพิเศษ

177. บทความวิชาการ

178. บทความวิจัย

179. บทความพิเศษ

180. บทความวิชาการ

181. บทความวิจัย

182. บทความพิเศษ

183. บทความวิชาการ

184. บทความวิจัย

185. บทความพิเศษ

186. บทความวิชาการ

187. บทความวิจัย

188. บทความพิเศษ

189. บทความวิชาการ

190. บทความวิจัย

191. บทความพิเศษ

192. บทความวิชาการ

193. บทความวิจัย

194. บทความพิเศษ

195. บทความวิชาการ

196. บทความวิจัย

197. บทความพิเศษ

198. บทความวิชาการ

199. บทความวิจัย

200. บทความพิเศษ

201. บทความวิชาการ

202. บทความวิจัย

203. บทความพิเศษ

204. บทความวิชาการ

205. บทความวิจัย

206. บทความพิเศษ

207. บทความวิชาการ

208. บทความวิจัย

209. บทความพิเศษ

210. บทความวิชาการ

211. บทความวิจัย

212. บทความพิเศษ

213. บทความวิชาการ

214. บทความวิจัย

215. บทความพิเศษ

216. บทความวิชาการ

217. บทความวิจัย

218. บทความพิเศษ

219. บทความวิชาการ

220. บทความวิจัย

221. บทความพิเศษ

222. บทความวิชาการ

223. บทความวิจัย

224. บทความพิเศษ

225. บทความวิชาการ

226. บทความวิจัย

227. บทความพิเศษ

228. บทความวิชาการ

229. บทความวิจัย

230. บทความพิเศษ

231. บทความวิชาการ

232. บทความวิจัย

233. บทความพิเศษ

234. บทความวิชาการ

235. บทความวิจัย

236. บทความพิเศษ

237. บทความวิชาการ

238. บทความวิจัย

239. บทความพิเศษ

240. บทความวิชาการ

241. บทความวิจัย

242. บทความพิเศษ

243. บทความวิชาการ

244. บทความวิจัย

245. บทความพิเศษ

246. บทความวิชาการ

247. บทความวิจัย

248. บทความพิเศษ

249. บทความวิชาการ

250. บทความวิจัย

251. บทความพิเศษ

252. บทความวิชาการ

253. บทความวิจัย

254. บทความพิเศษ

255. บทความวิชาการ

256. บทความวิจัย

257. บทความพิเศษ

258. บทความวิชาการ

259. บทความวิจัย

260. บทความพิเศษ

261. บทความวิชาการ

262. บทความวิจัย

263. บทความพิเศษ

264. บทความวิชาการ

265. บทความวิจัย

266. บทความพิเศษ

267. บทความวิชาการ

268. บทความวิจัย

269. บทความพิเศษ

270. บทความวิชาการ

271. บทความวิจัย

272. บทความพิเศษ

273. บทความวิชาการ

274. บทความวิจัย

275. บทความพิเศษ

276. บทความวิชาการ

277. บทความวิจัย

278. บทความพิเศษ

279. บทความวิชาการ

280. บทความวิจัย

281. บทความพิเศษ

282. บทความวิชาการ

283. บทความวิจัย

284. บทความพิเศษ

285. บทความวิชาการ

286. บทความวิจัย

287. บทความพิเศษ

288. บทความวิชาการ

289. บทความวิจัย

290. บทความพิเศษ

291. บทความวิชาการ

292. บทความวิจัย

293. บทความพิเศษ

294. บทความวิชาการ

295. บทความวิจัย

296. บทความพิเศษ

297. บทความวิชาการ

298. บทความวิจัย

299. บทความพิเศษ

300. บทความวิชาการ

ฉบับพิเศษ การสังเคราะห์บทความวิจัย

โครงการวิจัยการศึกษาการพัฒนาความร่วมมือด้านการค้าการลงทุนในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง :

บทบาทการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในเวียดนามช่องทางสำหรับประเทศไทย

โดย นางธนฉัตร ฐปสม เจ้าหน้าที่วิจัยสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

ปัจจุบัน ประเทศกำลังพัฒนาล้วนสร้างแนวนโยบายเสรีนิยมทางเศรษฐกิจ ลดอุปสรรคทางการค้า และแข่งขันกันสร้างนโยบายที่สร้างสิ่งจูงใจต่อนักลงทุนต่างชาติในการดำเนินธุรกิจ นโยบายดังกล่าวมีผลให้ปริมาณของเงินลงทุนระหว่างประเทศที่ไหลเข้าสู่ประเทศไทย และเวียดนามโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นตลอดระยะเวลา 20 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2531 -2553)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสามารถในการชักนำการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทยและเวียดนามในช่วงเวลาดังกล่าว รวมทั้งพยากรณ์ปริมาณการลงทุนของทั้งสองประเทศไปในอนาคต นอกจากนี้งานวิจัยยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของเวียดนาม

งานวิจัยประยุกต์ใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติที่เรียกว่า Autoregressive Integrated Moving Average with external หรือ แบบจำลอง ARI-MAX ในการสร้างปัจจัยชักนำการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของประเทศทั้งสอง

ผลการศึกษาพบว่า แบบจำลองที่มีการพิจารณาปัจจัยชักนำ (ARIMAX) มีความสามารถในการอธิบายและพยากรณ์ปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของไทย และเวียดนาม ในช่วงเวลาที่ศึกษาได้ดีกว่าโดยเปรียบเทียบกับ แบบจำลองที่ไม่มีการพิจารณาปัจจัยชักนำ (ARIMA) เมื่อวัดขนาดของความต้องการซื้อของประชากรที่วัดจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศต่อประชากร และต้นทุนในการประกอบธุรกิจที่วัดจากอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง สามารถเป็นตัวแปรชักนำการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ขณะเดียวกัน นักลงทุนให้ความสำคัญกับนโยบายการลงทุนที่มีลักษณะเสรี และการลดต้นทุนธุรกรรมในการดำเนินธุรกิจซึ่งวัดจาก อัตราการเปิดประเทศ ส่วนอัตราการเปิดประเทศ เป็นปัจจัยเชิงนโยบายมีผลส่วนเพิ่ม (Marginal Effect) มากกว่าตัวแปรชักนำอื่น และมีผลในการอธิบายการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของเวียดนามมากกว่าไทยในช่วง 2531 ถึง 2553 ผลการศึกษานี้มาจากข้อเท็จจริงที่ว่า เวียดนามมีการปรับแนวนโยบายลักษณะเอื้ออำนวยต่อการลงทุนภายหลังประเทศไทย (Doi Moi (2529), กฎหมายการลงทุนของเวียดนามฉบับแรก (2533)) อนึ่งเป็นที่สังเกตว่า แม้ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงจะไม่สามารถชักนำ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ แต่ในทางตรงข้าม การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเป็นปัจจัยที่สามารถชักนำผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงได้ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ Cooper (2002) Sufian and Sidiropoulos (2010) ดังนั้นผู้กำหนดนโยบายของทั้งสองประเทศจึงมีแนวโน้มที่จะดำรงแนวนโยบายที่เอื้ออำนวยต่อนักลงทุนต่างประเทศต่อไปในอนาคต และในกรณีของประเทศเวียดนาม อัตราแลกเปลี่ยนสามารถเป็นปัจจัยชักนำการลงทุนเนื่องจากนักลงทุนยังสามารถใช้เวียดนามเป็นฐานการผลิตเพื่อการส่งออก ซึ่งต่างจากไทยที่มีต้นทุนการผลิตสูงกว่า นอกจากนั้นหากโครงสร้างเศรษฐกิจ และนโยบายส่งเสริมการลงทุนของทั้งไทยและเวียดนามในอนาคต ไม่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมมากนัก ค่าพยากรณ์ของปริมาณการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของทั้งสองประเทศจะบรรจบกันในปี 2555 อย่างไรก็ตาม ความแม่นยำของแบบจำลองจะเพิ่มขึ้น หากงานศึกษาในอนาคตสามารถเพิ่มปัจจัยเชิงนโยบายเข้าร่วมในการพยากรณ์ซึ่งอาจต้องรอให้มีข้อมูลที่ต่อเนื่องและยาวนานเพียงพอ

การสมรสข้ามวัฒนธรรมระหว่างคนไทยผู้ย้ายถิ่นกับคนต่างด้าว*

โดย นายสุทิน สายสงวน นักวิจัยสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

ปัจจุบันมีผู้หญิงไทยผู้ย้ายถิ่นสมรสข้ามวัฒนธรรมกับคนต่างด้าวแล้วอาศัยอยู่ในประเทศต่างๆทั่วโลกไม่น้อยกว่า 300,000 คนและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ปรัชญาการทางสังคมดังกล่าวส่งผลที่ตามมาภายหลังหลากหลาย การวิจัยเรื่อง การสมรสข้ามวัฒนธรรมระหว่างคนไทยผู้ย้ายถิ่นกับคนต่างด้าว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะทางประชากร สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของคนไทยผู้ย้ายถิ่นที่สมรสกับคนต่างด้าวและผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วยการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและกรณีศึกษาด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกด้วยแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า (1) ลักษณะทางประชากร สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของคนไทยผู้ย้ายถิ่นที่สมรสกับคนต่างด้าวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง วัยผู้ใหญ่กลางคน จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา สถานภาพการสมรสหย่าร้างและมีลูกติด การสมรสกับคนต่างด้าวก็เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิต ซึ่งภายหลังการสมรสมักทำหน้าที่เป็นแม่บ้านและมีรายได้จากคู่สมรส อย่างไรก็ตาม มีบ้างแต่เป็นส่วนน้อยที่เป็นวัยผู้ใหญ่ตอนต้นซึ่งจบการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ก่อนสมรสกับคนต่างด้าวมักเป็นผู้ที่มีรายได้ประจำและเป็นโสด (2) สำหรับผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมที่เด่นชัด คือ ชุมชนมักเลือกรับรู้ภาพเหมารวมเกี่ยวกับฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของครอบครัวคนไทยผู้ย้ายถิ่นที่สมรสข้ามวัฒนธรรม ราวกับว่าเป็นการเลื่อนชั้นทางสังคมซึ่งเสริมค่านิยมการแต่งงานข้ามชาติให้แพร่หลายขึ้น แต่มองข้ามประสบการณ์ของผู้สมรสข้ามวัฒนธรรมจำนวนไม่น้อยที่ชีวิตสมรสล้มเหลว หรือกลายเป็นเหยื่ออาชญากรรม เสมือนว่าเป็นขบวนการของแต่ละบุคคล แม้ว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมสร้างจิตสำนึกแก่ผู้เกี่ยวข้องให้ตระหนักถึงข้อควรระวังและการป้องกันปัญหาที่จะตามมาภายหลังอันเนื่องมาจากการสมรสข้ามวัฒนธรรมแล้วก็ตาม สรุปและอภิปรายผล: การศึกษาชี้ให้เห็นว่า ประชากรที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงจำเป็นต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องทันสมัยอย่างครบถ้วน รัฐควรมีมาตรการป้องกันการแสวงหาประโยชน์จากคนไทยผู้ย้ายถิ่นที่สมรสกับคนต่างด้าว การแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างรัฐกับรัฐ NGOs สื่อมวลชนและองค์การระหว่างประเทศ รวมทั้งผลักดันให้มีและใช้ผลการศึกษาวิจัยเพื่อผดุงคุณภาพชีวิตครอบครัว

คำสำคัญ: คู่สมรสข้ามวัฒนธรรม; การสมรสข้ามวัฒนธรรม
*งานวิจัยเรื่อง การสมรสข้ามวัฒนธรรมระหว่างคนไทยผู้ย้ายถิ่นกับคนต่างด้าว ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยจากบคคลัง ประจำปีงบประมาณ 2011 ผ่านสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระบบบริการสุขภาพของประชาชนในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง : ประเทศเวียดนาม

โดย นายชยาภัทร วารินทร์ นักวิจัยสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อระบบบริการสุขภาพของประชาชนในประเทศเวียดนาม ซึ่งมีปัจจัยที่ใช้ศึกษาหลายปัจจัย ได้แก่ สภาพสังคม วัฒนธรรม การค้าการลงทุน สารสนเทศทางการแพทย์และเทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมในที่ทำงานและที่อยู่อาศัย รวมถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของโรงพยาบาล นอกจากนี้ยังได้มีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างซึ่งมีทั้งประชาชนทั่วไป ผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาล รวมถึงผู้บริหารโรงพยาบาล ซึ่งพื้นที่ทำการเก็บข้อมูล ได้แก่ เว้ และดานัง

จากการศึกษาพบว่าระบบบริการสุขภาพที่ให้บริการต่อประชาชนนั้นมีความแตกต่างจากประเทศไทยและประเทศลาวอย่างชัดเจน แม้ว่าเวียดนามจะมีการปกครองแบบระบบสังคมนิยม แต่การเข้าถึงระบบสาธารณสุขภายในประเทศของประชาชนทุกคนเท่าเทียมกัน คือต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาลตามจริงที่ได้เข้ารับบริการไป ยังไม่มีระบบสวัสดิการต่างๆ รองรับเหมือนกับไทยและลาว สิทธิของข้าราชการและประชาชนทั่วไปเท่าเทียมกันหมด ในการเรื่องการให้บริการนั้น ในเวียดนามมีจำนวนแพทย์เพียงพอต่อการรักษา แต่พยาบาลยังมีจำนวนไม่เพียงพอต่อการให้บริการ การเข้าถึงการรักษาของประชาชนในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ นั้น ประชาชนแต่ละคนต้องเข้ารับการรักษาจากแพทย์ท้องถิ่นหรือแพทย์ที่ประจำการอยู่ในเขตชุมชนที่นอ้ายอยู่ก่อน หลังจากแพทย์ท้องถิ่นอนุญาตให้เข้าไปรักษาในโรงพยาบาลประจำเมืองได้ ประชาชนจึงจะมีสิทธิเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลใหญ่ที่เป็นโรงพยาบาลประจำเมือง อย่างไรก็ตาม ประชาชนยังมีความพึงพอใจต่อการให้บริการโรงพยาบาลของรัฐอยู่ จากผลการวิจัยนี้ สามารถเป็นแนวทางการสร้างและขยายกรอบความร่วมมือระหว่างไทยและเวียดนามในอนาคตเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศ หรืออาจเป็นส่วนช่วยในการกำหนดกรอบนโยบายต่างประเทศ และความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในภูมิภาคหน้า โดยใช้เครื่องมือทางวิชาการเป็นเครื่องมือในการดำเนินการกระชับความสัมพันธ์ อีกทั้งยังเป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการสาธารณสุขในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เพื่อรองรับการรวมกันเป็นประชาคมอาเซียนอีกด้วย ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทั้งสองฝ่าย

การขยายบทบาททางการค้าของจีนในกัมพูชาตะวันตก: นัยต่อประเทศไทย

โดย นางสาวอำพา แก้วก่าง นักวิจัยสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

ผลการศึกษาจากงานวิจัยนี้ทำให้พบว่า รัฐบาลจีนยังไม่ส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนในการขยายการค้าในประเทศกัมพูชามากนัก โดยสังเกตได้จากย่านการค้าที่สำคัญๆ ในกัมพูชาตะวันตก (เกาะกง พระตะบอง โพลิน บันเตียเมียนเจย) มีสินค้าจากจีนวางจำหน่ายอยู่น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับสินค้าจากไทยและเวียดนาม สาเหตุที่สำคัญคือ จำนวนประชากรกัมพูชาเพียง 14 ล้านคน จึงนับว่าเป็นตลาดขนาดเล็ก ทั้งฐานะของประชาชนส่วนใหญ่ยังยากจน ทำให้กำลังซื้อจำกัด ตลาดกัมพูชาจึงยังไม่ดึงดูดนักลงทุนเท่าที่ควร สอดคล้องกับข้อมูลทฤษฎีภูมิที่แสดงให้เห็นว่า สินค้าที่นำเข้าจากจีนส่วนใหญ่ล้วนแล้วแต่เป็นสินค้าจากวัตถุดิบชั้นกลางที่ใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นหลัก ประกอบกับการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์การลงทุนผ่านโครงการให้ความช่วยเหลือของรัฐบาลจีนในกัมพูชา แสดงให้เห็นว่าจีนให้ความสำคัญกับการขยายโอกาสการลงทุนมากกว่าการมุ่งเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ทางการค้าในกัมพูชา ดังเห็นได้จาก จีนลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตที่ใช้แรงงานเข้มข้น เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และอุตสาหกรรมที่ผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมถึงโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยภาคเอกชนของจีน ซึ่งกัมพูชาพึ่งพอใจรูปแบบความช่วยเหลือที่มาจากจีน โดยเฉพาะโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้วยเงินเข้าใจบริบทและความต้องการของกัมพูชา และความช่วยเหลือที่จีนให้มาซึ่งสอดคล้องกับลำดับความสำคัญนโยบายการพัฒนาประเทศของกัมพูชาด้วย (Sato, Shika, Kobayashi and Kondoh: 2011)

ในขณะที่ความสัมพันธ์ด้านการค้าของไทยกับกัมพูชาตะวันตกในภาพรวม เนื่องจากกัมพูชายังไม่สามารถผลิตสินค้าเพื่อใช้ภายในประเทศได้เพียงพอ ประกอบกับกำลังอยู่ในช่วงเร่งพัฒนาประเทศ จึงทำให้กัมพูชาเสียดุลการค้าให้แก่ไทยมาโดยตลอด รวมถึงการค้าชายแดนด้วย หากในพื้นที่ชายแดนความสัมพันธ์ทางการค้ามีลักษณะของการพึ่งพากันในกลุ่มธุรกิจรายย่อย เช่น เกษตรกรกัมพูชาจำหน่ายมันสำปะหลังในรูปแบบเส้นสับมือให้แก่พ่อค้าชาวไทย รวมทั้งมีผลที่เริ่มปลูกเพื่อส่งขายให้แก่ไทยและจีน เช่น ลำไย ส่วนไทยก็รับซื้อมะม่วงจากกัมพูชาเพื่อนำไปแปรรูปโดยผ่านเส้นทางกัมพูชาตะวันตกมาที่จันทบุรี และในนิคมอุตสาหกรรมเกาะกง ปัจจุบันโรงงานยังต้องใช้ไฟฟ้าที่มีแหล่งผลิตในประเทศไทย ในด้านการคมนาคมขนส่งกัมพูชาตะวันตกกับไทยสามารถเดินทางติดต่อกันได้สะดวก โดยสามารถเลือกเดินทางผ่านด่านชายแดนกัมพูชา-ไทยได้หลายจุด และที่จุดผ่านแดนถาวรปอยเปตเป็นช่องทางเชื่อมต่อที่ถูกใช้เดินทางเข้ากัมพูชามากที่สุด สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่พบในภาพรวมจะเกิดจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และความขัดแย้งเชิงประวัติศาสตร์ ซึ่งในด้านชายแดนจะพบว่าไทยมีข้อเสียเปรียบอยู่บ้างในเรื่องความหวาดระแวงและไม่ไว้วางใจของรัฐบาลกัมพูชาที่มีต่อไทย

ทั้งนี้ ความสัมพันธ์ในด้านการให้ความช่วยเหลือกัมพูชาพบว่า ทั้งจีนและไทยต่างใช้การติดต่อเพื่อรับทราบความต้องการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ในการให้ความช่วยเหลือแก่กัมพูชาแบบทวิภาคี โดยจีนใช้ภาคเอกชนเป็นแนวหน้าในการติดต่อกับเจ้ากระทรวงต่างๆ ของกัมพูชา ส่วนไทยใช้การต่อสายตรงหรือคายนกรอบตามกรอบการประชุมต่างๆ ระหว่างหน่วยงานหลักกับหน่วยงานหลักซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ แสดงถึงความสัมพันธ์ใกล้ชิดซึ่งไม่พบในการติดต่อระหว่างจีนกับกัมพูชา อันเป็นการประสานงานจากล่างสู่บน (Sato, Shika, Kobayashi and Kondoh: 2011) และจากข้อมูลทางเศรษฐกิจและประชากรศาสตร์พบว่า ภาษาล้านที่มีบทบาทสำคัญต่อประชาชนส่วนใหญ่ในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขงคือ ภาษาจีน โดยมีคนไทยเชื้อสายจีนเป็นผู้ทำธุรกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศมากที่สุด ประกอบกับการเข้ามามีอำนาจทางเศรษฐกิจของจีนในอนุภูมิภาคลุ่มแม่น้ำโขง ภาษาจีนจึงมีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจต่อภูมิภาคนี้ด้วย (Bruthiaux: 2008)

อย่างไรก็ตาม ไทยพึ่งตระหนักว่า ถึงแม้สินค้าไทยจะยังคงได้รับความนิยมและความต้องการสูงในกัมพูชาตะวันตก แต่ก็ไม่ควรประมาทคู่แข่งทางการค้าที่สำคัญอย่างเวียดนาม และจีน เนื่องจากสินค้าที่มีราคาต่ำกว่าไทย และประเทศทั้งสองต่างก็พยายามขยายบทบาททางการค้าเข้ามาในกัมพูชาตะวันตกเช่นเดียวกัน โดยเวียดนามพยายามจะจัดแสดงและจำหน่ายสินค้าประจำไปในทุกจังหวัดของกัมพูชา ส่วนจีนจะเน้นที่การลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ และค้าขายสินค้าจีนให้แก่กลุ่มชาวจีนในพื้นที่ ในขณะที่เดียวกันก็ให้ความช่วยเหลือกัมพูชาด้วย โดยเฉพาะการสร้างถนนที่ใช้สัญจรและขนส่งสินค้าระหว่างจังหวัดในกัมพูชาตะวันตกกับเส้นทางที่เชื่อมโยงมายังชายแดนไทยฝั่งจันทบุรี ประการสำคัญประเทศทั้งสองต่างมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อรัฐบาลกัมพูชา มาโดยตลอด ต่างจากความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับกัมพูชาที่ภาคการเมืองเข้ามามีบทบาทโดยตรงต่อการกำหนดภาวะความสัมพันธ์ และอาจทำให้ภาวะการค้าของไทยกับกัมพูชาต้องหยุดชะงักหากรัฐบาลทั้งสองประเทศมีคำสั่งปิดด่านการค้าชายแดน

โดยสรุป ประเทศไทยกับกัมพูชาตะวันตกนอกจากจะมีความสำคัญด้านการค้าชายแดนที่มีมาแต่อดีตแล้ว ยังมีความสำคัญในด้านการเป็นเมืองคู่แฝดที่มีบทบาทในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้ใกล้ชิดกันมากยิ่งขึ้น ดังนั้น เพื่อความยั่งยืนทั้งทางการค้าและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในระดับประชาชนไทยกับประชาชนกัมพูชาที่มีชายแดนติดต่อกันและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันมานาน ทั้งเพื่อการติดต่อค้าขาย และการไปมาหาสู่ระหว่างญาติมิตร ประเทศไทยจึงควรใช้ศักยภาพของกลุ่มจังหวัดพื้นที่ชายแดนคือ สระแก้ว จันทบุรี และตราด ร่วมมือกับจังหวัดชายแดนของกัมพูชาตะวันตกคือ บันเตียเมียนเจย พระตะบอง โพลิน และเกาะกง ให้เกิดประโยชน์สูงสุดร่วมกันและเพื่อสันติสุขของชุมชนชายแดน

โครงการวิจัย “การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ : กรณีศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 ของไทยและนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเกาหลีใต้”

โดย อภาภรณ์ ณะณณี นักวิจัยสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

โครงการนี้เป็นโครงการวิจัยต่อเนื่อง 2 ปี เป็นโครงการความร่วมมือกับต่างประเทศ (ไทย-เกาหลี) ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) วัตถุประสงค์ของโครงการนี้เพื่อวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบยุทธศาสตร์ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ปัจจัยที่ส่งเสริมการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ แล้วจึงเสนอแนวทางที่จะลด/ขจัดข้อจำกัดที่เป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติและนำเสนอแนะนโยบายและยุทธศาสตร์การนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของไทยไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยศึกษาจากกรณีของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555-2559) ของไทย และนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของรัฐบาลเกาหลีใต้ชุดปัจจุบัน ข้อมูลได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การประชุมกลุ่ม (Focus group) เอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้อง ในช่วงปีแรกนี้สิ่งที่ได้ดำเนินการไปแล้วคือ การเปรียบเทียบพัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมของไทยและเกาหลีใต้ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงปัจจุบันเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมของทั้งสองประเทศในเชิงเปรียบเทียบว่า

1.ยุคเริ่มต้นการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ปี1961-1976 (2504-2519) หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จบลงในปี 1945 (2488) ทั้งไทยและเกาหลีได้ต่างก็พยายามฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมโดยในแนวทุนนิยม โดยทั้งสองประเทศได้เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม กล่าวคือไทยเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 1ในปี 1961 (2504) ใช้เป็นแผนแม่บทในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมมาจนถึงปัจจุบันใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ส่วนเกาหลีใต้เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1ตั้งแต่ปี 1962 (2505) ต่อมาในแผนพัฒนาฉบับที่ 5 ได้เพิ่มมิติทางสังคมเข้ามาเป็นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมและใช้มาจนถึง ปี 1996 (2539) จึงเปลี่ยนไปใช้นโยบายของรัฐบาลเป็นหลัก โดยในช่วง 3 ทศวรรษแรกของการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม ทั้งของไทยและเกาหลีใต้อยู่บนฐานของสังคมเกษตรกรรม ทั้งสองประเทศต่างก็เร่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เช่นไทยเร่งพัฒนาการคมนาคม เขื่อนและไฟฟ้า ส่วนเกาหลีใต้ก็เร่งสร้างเขื่อน ถนน การผลิตพลังงาน เป็นต้น อย่างไรก็ตามความแตกต่างที่พบคือ เกาหลีใต้พยายามพัฒนาเรื่องความเท่าเทียมมากกว่าไทย เกาหลีใต้ใช้ยุทธศาสตร์การจัดสรรก่อนการเติบโต (redistribution before growth strategy) โดยเกาหลีเริ่มจากกระบวนการการจัดสรรอย่างเที่ยงธรรมในเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินและความมั่นคงทางการเงินเป็นลำดับแรก รวมทั้งยังมีกรวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจที่เน้นการให้ความสำคัญกับการพัฒนาแรงงาน เกาหลีใต้จึงมีสวัสดิการทางสังคมที่ดีขึ้นนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 4 (1977-1981) เป็นต้นมา ไทยพยายามลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้เช่นกัน แต่ยังไม่ประสบผลในช่วง 3 ทศวรรษแรก

2. ยุคแห่งการเติบโตทางเศรษฐกิจ ปี 1977- 1996 (2520-2539) ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 4 –ฉบับที่ 7 ทั้งไทยและเกาหลีต่างก็มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้น ไทยนั้นเห็นผลของการพัฒนาชัดเจนในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 6 ที่รายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้นกว่าในอดีตมาก การศึกษาและการสาธารณสุขขยายตัวไปสู่ทุกภูมิภาคของไทยและคุณภาพชีวิตของประชาชนจึงได้รับการพัฒนามากขึ้น ส่วนเกาหลีใต้นั้นมุ่งเน้นเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกในตลาดโลก โดยมีกลยุทธ์คือมีการใช้เทคโนโลยีอย่างเข้มข้นและใช้แรงงานมีฝีมือ เช่น อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล เครื่องใช้ไฟฟ้า และอุตสาหกรรมการต่อเรือ นอกจากนี้แผนพัฒนาฉบับนี้ยังเน้นอุตสาหกรรมหนัก เช่น เหล็กและสแตนเลส ปิโตรเคมี ผลก็คือในช่วงแผนพัฒนาฉบับที่ 4 เกาหลีใต้มีอุตสาหกรรมหนักและอุตสาหกรรมเคมีเติบโต 51.8 เปอร์เซ็นต์ในปี 1981 การส่งออกเพิ่มขึ้น 45.3 เปอร์เซ็นต์ของผลรวมทั้งหมด จนในแผนพัฒนาฉบับที่ 6 (1987-1991) เกาหลีใต้ให้ความสำคัญกับการวิจัยและการพัฒนาฝีมือแรงงานมากขึ้น โดยมีเป้าหมายที่จะเพิ่มอัตราการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้วยการเพิ่มอัตราส่วนของการวิจัยและพัฒนาจาก 2.4 เปอร์เซ็นต์ของ GNP ให้มากกว่า 3.0 เปอร์เซ็นต์ของ GNP ในปี 1991 ซึ่งเป็นกระบวนทัศน์ที่ต่างไปจากไทยในช่วงเวลาเดียวกันที่ไม่ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาวิจัยมากนัก เชื่อว่าเป็นตัวแปรหนึ่งที่สำคัญและมีผลต่อพัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่างกันของทั้งสองประเทศ จนในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 7 ปี 1992-1996 ซึ่งเป็นแผนพัฒนาฉบับสุดท้ายที่เกาหลีใต้ใช้ โดยตั้งแต่ปี 1997 เป็นต้นมาเกาหลีใต้ได้เปลี่ยนมาใช้นโยบายของรัฐบาลแทน

3.ยุคแห่งการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ปี 1997(2540) -ปัจจุบัน อยู่ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของไทยฉบับที่ 8-ฉบับที่ 11 (ฉบับปัจจุบัน) ตั้งแต่ปี 1997 เป็นต้นมาเกาหลีใต้เลิกใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ในขณะที่ไทยยังใช้อยู่ เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในเอเชียที่เริ่มจากไทยในปี 1997 (2540) ทั้งไทยและเกาหลีได้ต่างก็พยายามปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการพัฒนา โดยไทยนั้นพยายามวางแผนการพัฒนาที่เน้นในมิติทางสังคมมากขึ้น เช่นการใช้คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ความเข้มแข็งทางสังคม การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้เป็นหลักการหนึ่งในการพัฒนา ส่วนเกาหลีใต้นั้นเน้นการปฏิรูปเชิงลึก การพัฒนาที่เรียกว่า ใช้เศรษฐกิจเชิงความรู้ (knowledge economy) เป็นรูปแบบการพัฒนาใหม่ของเกาหลี ในปี 1998 เกาหลีใต้เริ่มรณรงค์สร้างการเปลี่ยนผ่านอย่างเป็นทางการในการพัฒนาเศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนความรู้ในการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน จนกระทั่งปัจจุบันนโยบายทางเศรษฐกิจของรัฐบาลเกาหลีใต้ชุดปัจจุบันให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (creative economy)มากขึ้น

การศึกษาพรรคกิจประชาชนกับวิถีทางในการเป็นพรรคการเมืองแบบโดดเด่นพรรคเดียว (One Dominant Party) ของสิงคโปร์ ค.ศ. 1954 - 1968

โดย นายวาทัญญู ใจบริสุทธิ์ นักวิจัยสถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา

งานวิจัยชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาสภาพทางการเมืองทั่วไปของสิงคโปร์ในช่วงปี ค.ศ. 1954 – 1968 อันเป็นเวลาที่ส่งผลอันสำคัญต่อพัฒนาการทางการเมืองของสิงคโปร์ ตลอดจนศึกษาถึงการพัฒนาไปสู่ความเป็นพรรคการเมืองโดดเด่นพรรคเดียว (One Dominant Party) ของพรรคกิจประชาชน (People’s Action Party: PAP) 2. เพื่อศึกษาการดำเนินการทางการเมือง ปัญหา และอุปสรรค รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้พรรคกิจประชาชนสามารถสร้างและดำรงไว้ซึ่งอำนาจทางการเมืองที่เหนือกว่าพรรคการเมืองอื่น จนพรรคกิจประชาชนสามารถพัฒนาเป็นพรรคการเมืองโดดเด่นพรรคเดียวของสิงคโปร์

จากการศึกษาพบว่า มีอยู่หลายปัจจัยที่ประกอบสร้างให้พรรคกิจประชาชนสามารถก้าวไปสู่ความเป็นพรรคการเมืองแบบโดดเด่นพรรคเดียว (One Dominant Party) ตลอดจนระบบพรรคการเมืองของสิงคโปร์ก็ได้กลายมาเป็นระบบพรรคการเมืองแบบโดดเด่นพรรคเดียว (One Dominant Party System) แต่จากการศึกษาและวิเคราะห์ที่ก็จะเห็นได้ว่าปัจจัยด้านความสามารถของผู้นำพรรคกิจประชาชนที่ยึดถือหลักสัมฤทธิ์นิยม (Pragmatism) ในการดำเนินการในทุกด้าน ถือว่าเป็นพื้นฐานในการผลักดันหรือก่อให้เกิดความสำเร็จ เพื่อการสร้างและธำรงสถานะความได้เปรียบทางการเมืองให้แก่พรรคกิจประชาชนจนสามารถคงสถานะที่เหนือกว่าพรรคการเมืองอื่น ๆ ในสิงคโปร์ได้อย่างเสมอมา ไม่ว่าจะเป็นความสามารถในการเล็งเห็นถึงความสำคัญของการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างเชื้อชาติจนสิงคโปร์สามารถก้าวไปสู่การบูรณาการระหว่างเชื้อชาติ กอปรกับการผลักดันนโยบายต่าง ๆ จนเป็นรูปธรรมทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อพรรคกิจประชาชนเป็นอย่างมาก รวมไปถึงการสร้างความเข้มแข็งให้แก่พรรค โดยการลดทอนให้พรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามอ่อนแอลงเรื่อย ๆ จนพรรคกิจประชาชนสามารถกุมอำนาจทางการเมืองของสิงคโปร์ไว้ได้อย่างเบ็ดเสร็จ นับตั้งแต่หลังจากการเลือกตั้งทั่วไปในปี ค.ศ.1968 จนถึงปัจจุบัน